

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาการเสริมสร้างศักยภาพการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา มีวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษามีจำนวน 16 คน ได้แก่

1. ประชาชนชาวบ้านด้านการประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 4 คน ได้มาโดยใช้วิธีการอ้างอิงแบบปากต่อปาก (Snowball Sampling Technique)
2. คณะกรรมการหมู่บ้านชุมชนสมุทรจีน หมู่ที่ 9 ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 8 คน
3. ผู้ที่ดูแลพิพิธภัณฑสถานบ้านชุมชนสมุทรจีนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. แบบสำรวจภูมิปัญญาด้านการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบสำรวจที่มีทั้งแบบให้เขียนตอบและเลือกตอบ รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเจ้าของภูมิปัญญาการทำประมงพื้นบ้าน ประกอบด้วย ชื่อ สกุล ภูมิลำเนา ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้ อายุ อาชีพปัจจุบัน ประสบการณ์ การศึกษา การได้รับรางวัล
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญา ประกอบด้วย ประเภทภูมิปัญญา ชื่อภูมิปัญญา/ผลงานที่เป็นยอมรับในชุมชน ท้องถิ่น องค์กรความรู้
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ สร้างสรรค์ ส่งเสริมภูมิปัญญา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากวัฒนธรรมประเพณีและวิถีการดำรงชีวิต
ส่วนที่ 4 ลักษณะการถ่ายทอดภูมิปัญญา ประกอบด้วย กลุ่มผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญา
2. แบบสัมภาษณ์ปัญหา ความต้องการในการพัฒนาและการอนุรักษ์การทำประมงพื้นบ้าน เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ประกอบด้วย ปัญหาในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ความต้องการในการพัฒนา และการอนุรักษ์การทำประมงพื้นบ้าน
3. กล้องถ่ายภาพนิ่ง
4. กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประมงพื้นบ้าน ภูมิปัญญาและการอนุรักษ์ ภูมิปัญญา
2. สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแบบร่าง ได้แก่
 - 2.1 แบบสำรวจภูมิปัญญาด้านการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์ปัญหา ความต้องการในการพัฒนาและการอนุรักษ์การประมงพื้นบ้าน
3. ส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแบบร่างให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ดังรายชื่อในภาคผนวก พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
4. แก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแบบร่างตามข้อเสนอแนะ
5. จัดทำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับสมบูรณ์

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) มีวิธีดำเนินการสามารถแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นการศึกษาวิจัย(Research)

1. สืบค้น ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำประมงพื้นบ้านกับปราชญ์ชาวบ้านด้านการประมงพื้นบ้านโดยใช้แบบสำรวจภูมิปัญญาด้านการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
3. จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาด้านการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
4. สัมภาษณ์ปัญหา ความต้องการในการพัฒนาและการอนุรักษ์ปราชญ์ชาวบ้านด้านการประมงพื้นบ้านและประชาชนที่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านโดยแบบสัมภาษณ์ปัญหา ความต้องการในการพัฒนาและการอนุรักษ์การประมงพื้นบ้าน

ขั้นการพัฒนา (Development)

5. ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านด้านการประมงพื้นบ้านและประชาชนที่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านกำหนดการเสริมสร้างศักยภาพโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาของข้อ 4 โดยการร่วมกันเลือกภาพและรูปแบบ ดังนี้
 - 5.1 การพัฒนาตราสัญลักษณ์
 - 5.2 การสนับสนุนบรรจุภัณฑ์

6. ส่งเสริมการอนุรักษ์การทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่งวิธีการทำเครื่องมือประมงพื้นบ้าน การทำผลิตภัณฑ์จากการทำประมงพื้นบ้านที่ได้ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

6.1 จัดทำฐานข้อมูลและพัฒนาระบบสารสนเทศ (Website) โดยมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่

- ออกแบบระบบ
- จัดทำระบบ
- ตรวจสอบและทดลองใช้ระบบ

6.2 จัดทำสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

6.2.1 เอกสารภูมิปัญญาด้านการทำประมงพื้นบ้าน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 500 เล่ม

6.2.2 การอัปโหลดบนYouTube

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Synthesis)